

دەرمانەکانی شەکرە
چین جۆرەکانی چین

دانان و ئامادەکردنی
سەرپەرشتیاری کردنی گروپ
بەڕێوبەر دانانی وانە
د.اسماعیل لەک

2023

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

ناسینەوەی جۆری یەکەمی شەکرە 1
کە زیاتر لەمندالاَن و گەنجاندا باوە توشی دەبن

دابەزینی کێش

دایم هەستکردن
بە بەرسێتی

گەروو وشک بوون

هەستکردن
بەبێزاری و بێ تاقەتی

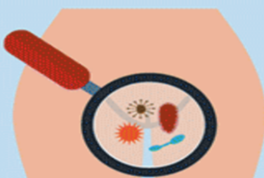
درەنگ چاکبونەوەی
برین

تەڵخکردن و غێم
بونی چاو

زۆر میزکردن و میز
ڕانەگرتن
ئەمەیان زیاتر
لەمنداڵ و منداڵی
ساوە بەدی دەکرێ

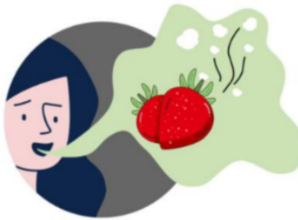
التهابات وهەوکردنی
بەردەوام،بونی بۆنی
ناخۆش لەزێی ئافرەتاندا

گروپی دەرمانزانی Pharmacology

ناسینەوەی جۆری دووەمی نەخۆشی شەکرە
ئەو جۆرەیانەگەنجان و بەساڵاچوانەوە زیاتر باوە

زیاد بونی هەستی برسێتی

ڕشانەوە هێڵنجدان

التهاب و هەوکردنی زێ لەئافرەتاندا

ئازار لە قوڵ و قاچ(لاق)

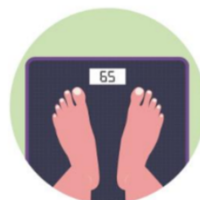
دروست بونی پەڵەی رەشی ژێر چاو

خەو زڕان و هەست کردن بە بێزای و پەستی

تەڵغبون ، خێم بوونی چاو

قەڵەو بوون ،زیاد بونی کێش

ڕێژەی ئاسایی شەکر لەژەمەکاندا

FASTING پێش نان خواردن

Normal for person without diabetes	70–99 mg/dl (3.9–5.5 mmol/L)
Official ADA recommendation for someone with diabetes	80–130 mg/dl (4.4–7.2 mmol/L)

2 HOURS AFTER MEALS ٢ کاتژمێر پاش نان خواردن

Normal for person without diabetes	Less than 140 mg/dl (7.8 mmol/L)
Official ADA recommendation for someone with diabetes	Less than 180 mg/dl (10.0 mmol/L)

گرووپــــی دەرمانــزانــی Pharmacology

HBA1C ڕێژەی شەکرەی ٣مانگی(HbA1c)

Normal for person without diabetes	Less than 5.7%
Official ADA recommendation for someone with diabetes	7.0% or less

S/N	Drug class	Example of drugs	Adverse effects
1	Insulin and analogues	Regular Insulin	Hypoglycemia, Weight gain, Insulin allergy, Lipodystrophy at injection sites
2	Sulphonylureas	Glibenclamide	Hypoglycaemia, Weight gain, Cardiovascular risk, rash, Cholestatic jaundice, Bone marrow damage, Photosensitivity
3	Meglitinides	Repaglinide	Hypoglycemia, Sensitivity reactions
4	Biguanides	Metformin	Gastrointestinal effects, Lactic acidosis
5	GLP-1 agonists	Exenatide	Gastrointestinal effects, Pancreatitis, risks for cancer and cardiovascular events
6	DPP-4 inhibitors	Saxagliptin	Pancreatitis, risk for cancer, acute hepatitis and kidney impairment
7	Thiazolidinedions	Pioglitazone	Hepatitis, Cardiovascular risk, Bladder cancer, Water retention and weight gain
8	Dual PPAR agonists	Saroglitazar	Gastritis, asthenia and pyrexia
9	Alpha-glucosidase inhibitors	Acarbose	Gastrointestinal effects, Hepatitis,
10	Amylin analogues	Pramlintide	Hypoglycemia, Allergy
11	SGLT 2 inhibitors	Canagliflozin	Glycosuria, Cardiovascular concern

1

ناوی زانستی :Metfromine

بەکاردێت بۆ نەخۆشی شەکرە،جۆری دوو

١*١

کاریگەری لاوەکی	ناوە براندەکانی	شێوەکانی
دڵتێکهەڵهاتن،رشانەوە،سک چون،ئازاری سک،ئارەزوی خواردنت تێکدەچێت،تامکردنت دەگۆرێت،خورانی پێست	_ Glucophge XR _ Glocophge _ Metatime _Radimet_SR	حەب/١٠٠٠،٨٥٠،٥٠٠ ملگم،مل

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

2

ناوی زانستی : Metformine

Extra Information

ئاگەدار و وشیاربە

٢*١

ئەگەر گورچیلەت،نەخۆشە،گەر بەتەمای نەشتەرگەریت،٤٨ کاتژمێر پێش نەشتەرگەری نابێ بخورێت،٤٨ کاتژمێر پاش نەشتەرگەری نابێ بخورێت،لەکاتی دوگیانی ،زانیاری ئەوتۆ نیە کەوا کاریگەری لەسەر بێ،لەکاتی شیرپێدان توانای تێپەڕبونی هەیە راوێژ،بەدکتۆری پسپۆر بکرێت،لەکاتی شوفێری پێش بینی دابەزینی شەکرە دەکرێت،باشترە نەخورێت

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

3

ناوی زانستی :Glibenclamide

بەکاردێت بۆ چارەسەری نەخۆشی شەکرەی جۆری دووەم،شەکرەی درۆزن کاتێک رێخستنەوەی خۆراک و وەرزش کاریگەری ئەو تۆی نەبوە بۆ دابەزاندنی کێش

۱*۱

شێوەکانی

حەب/۱،۱.۲۵،۲،۲.۵،۵
ملگم

ناوە براندەکانی

_ Glybovin
_ Gliford_Mp3
_ Gliforo_M
_ Daonil

کاریگەری لاوەکی

هێلنج ڕشانەوە،لەرزینی لەش ودەست،بەهۆی رادەی دەربڕین ڕێژەی شەکر.

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

4

ناوی زانستی : Glibenclamide

Extra Information

هۆشیار و وریابە

١*١

دەبێت بەردەوام ڕێژەی شەکرەی بپێویت،لەکاتی بەکارهێنانی ئەو دەرمانە،ئەگە گورچیلە کانت تەواو کار ناکات،لەکاتی شیرپێدان،نابێت بەکار بهێنرێت،بەهۆی کەمی کەمی زانیاری لەسەری،بەڵکوو ئەگەر پێویستی کرد دەرزی ئەنسۆلینی لێبدرێت، لەکاتی شۆفێری بەهۆی کاریگەری لاوەکی کار شوفێر دەکات

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

5

insulin injuction: ناوی زانستی

بەکاردێت بۆ چارەسەری نەخۆشی شەکرەی جۆری یەک ،بەمەرجێ لەشی ئەنسۆلینی پێویست دروست ناکات بۆ کۆنترۆڵ کردنی ئاستی شەکر لەخوێندا،هەروەها،یان ئەو کەسانەی شەکرەی جۆری دویان هەیە لەم جۆرەشیان کاریگەری دەبێت بەهێنانە خوارەوەی ئاستی بەرزی شەکر لەخوێن،

١*١

شێوەکانی

دەرزی /
٤٠،١٠٠،١٠٠.٣.٦
Un/ml

ناوە براندەکانی

_ Normin
_ Humalonh
_ NoVolong
_ Apidra
_ Humulin

کاریگەری لاوەکی

هێلنجدان،سەرگێژبوون،بێزاربون،
خەمۆکی ،دڵەراوکێ،

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

شوێنەکانی لێدانی دەرزی ئەنسۆلین

Upper outer arms

Abdomen

Buttocks

Upper outer thighs

Front

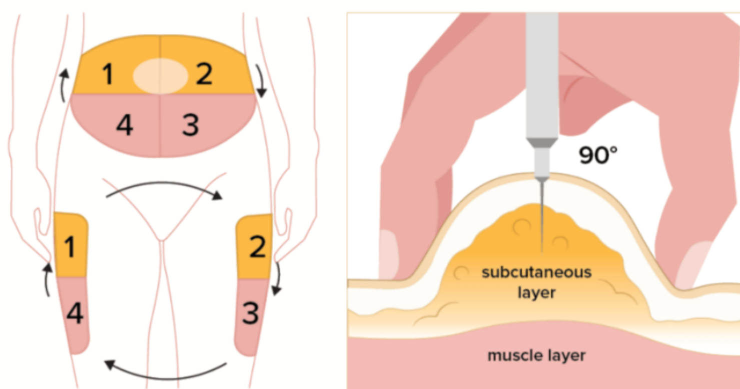
Back

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

چۆنیەتی لێدانی دەرزی ئەنسۆلین

١.خاوێن کردنەوەی بە موعقم و لۆکە

٢.شوێنەکە بەدوپەنجە دەگری ئینجا دەرزیە ئەنسۆلینکە لێدەدەیت بە گۆشەی ٩٠

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

1

Repaglinide: ناوی زانستی

بەکاردێت بۆ شەکرەی جۆری دووەم

١*١

شێوەکانی

حەب/٠.٥،١،٢ملگم

ناوە براندەکانی

_Praglinide
_ Repalide
_ Gluconorm
_ Novonorm

کاریگەری لاوەکی

سەرئێشە،بێزاری و پەستی، ئازاری گەدە

گروپــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

ناوی زانستی : Repaglinide

Extra Information

وشیاربە و وریابە

١*١

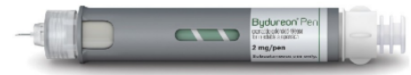
ئەبێت کاتێک بەکار بهێنرێت سەرەڕای وەرزش و پارێزی ،شەکرەت دانەبەزیوە،لەوانە توشی بورانەوەت بکا چونکە رێژەی شەکرەت زۆر دادەبەزێنێ،نابێت بەکاربێت لەکاتی دوگیانی لەبەر کەمی زانیاری لەسەری،دکتۆری پسپۆڕ،دوا بڕیار دەدات،لەکاتی شیرپێدانیش بەهەمان شێوە،لەکاتی شۆفێری کار شۆفێردەکات چونکە رێژەی شەکر زۆر دادەبەزێنێت

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

3

Exenatide: ناوی زانستی

بەکاردێت بۆ چارەسەری نەخۆشی شەکرەی جۆری ٢

١*١

کاریگەری لاوەکی	ناوە براندەکانی	شێوەکانی
هێلنج ڕشانەوە،لەرزینی لەش ودەست،بەهۆی رادەی دەربڕین ریژەی شەکر. خرۆشان،تێکچونی ئارەزوی خواردن	_ Beytta _ ByDuREon BCise	دەرزی / ٢٥٠میکرۆگرامی هەیە

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

4

ناوی زانستی :Saxagliptin

١*١

بەکاردێت بۆ کەسانی سەرو ١٨ ساڵ توشی نەخۆشی شەکرە بوبێت،لەجۆری ٢م،بۆکەسانێک شێوازی خواردن و وەرزش یامەتیدەر نەبون بۆ دابەزاندنی شەکرەیان لەخوێن، یان میتفۆرمین Metformin نەیتوانی شەکرەی بهێننە خوار لەگەڵ ئەو بەیەکەوەبەکاردێت، بۆ دابەزاندنی شەکرەی

شێوەکانی

حەب/٢.٥،٥ ملگم

ناوە براندەکانی

_ Onglyza
_Saxagen
_ Sitavia
_ Komiglyze xr

کاریگەری لاوەکی

هێڵنج ڕشانەوە،لەرزینی لەش ودەست،هیلاکی و هەوکردنی گورچیلەکان وبۆڕی هەناسە میزو میزەڕۆ،

Pharmacology گروپـــــی دەرمانـــزانـــی

5

ناوی زانستی : Saxagliptin

Extra Information

١*١

وشیاربە و وریابە

نابێ لەجیاتی ئەنسۆلین بەکاربێت بۆ دابەزاندنی شەکرە،گەر هاتو نەخۆشی دڵ و شەکەتی دڵت هەبوو،لەکاتی دوگیانی زانیاری تەواو نیە لەسەری،نابێت بخورێت ئەگەر زۆر پێویست نەبێ،لەکاتی شیرپێدان توانای تێپەڕبونی هەیە بەڵام نەزانراوە تاچەند کاریگەری لەسەر کۆرپەلە دەبێت

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

1

ناوی زانستی :Pioglitazone

بەکاردێت بۆ نەخۆشی شەکرەی جۆری ٢ م

١*١

کاریگەری لاوەکی	ناوە براندەکانی	شێوەکانی
هێلنج ڕشانەوە،لەرزینی لەش ودەست،کەم بونی شەکر لەخوێن،ئاوسان گۆرانگاری پێست	_ Piolid _ Piocare _ Zonoglipt _ Actos	حەب/mg15,30,45

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

2

Pioglitazone: ناوی زانستی

Extra Information

١*١

وشیاربە وریابە

لەکاتی دوگیانی پێشنیار ناکرێ بەکاربێت،دکتۆر دوا بڕیار دەدات کەوا بەکاربێت یان نا،باشترە لەکاتی پێدانی شیر نەدرێت بەمنداڵ بۆ دایکی شیردەر چونکە توانای تێپەڕبونی هەیە بەشیردا،کاریگەری لەسەر منداڵ دەبێت لەگەڵ ئەوەی نەزانراوە بڕی چەندی بۆ منداڵەکە دەچێت، باش نیە لەکاتی شوفێری بەکاربێت

گروپــــی دەرمانــــزانــــی Pharmacology

3

ناوی زانستی :Acarbose

بەکاردێت بۆ نەخۆشی شەکرە لە جۆری دووەم، دابەزینی شەکری خوێن، درۆزنەیی

١*١

ناوە براندەکانی

_ Diabose
_ Hibose
_ Glucobay
_ precos

شێوەکانی

mg25,50,100/حەب

کاریگەری لاوەکی

هێلنج ڕشانەوە،لەرزینی لەش ودەست،بەهۆی رادەی دەربڕین ڕێژەی شەکر.

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

ناوی زانستی : Acarbose

Extra Information

وشیاربە و ئاگەداربە

١*١

بۆ ئافرەتی دوگیان مەترسیەکی ئەوتۆ
بەرچاو،نەکەوتوە،دکتۆری پسپۆڕ دوا بڕیار
دەدات،باشترە دایکی شیردەر نەخورێت هەرچەندە
رەنگە ئەگەرێکی کەم کاریگەری لەسەر هەبێت،ڕەنگە
بێیتە هۆی دابەزینی رێژەیەکی باشی شەکر لەخوێن،
رەنگەکاریگەری هەبێ لەسەر شۆفێر

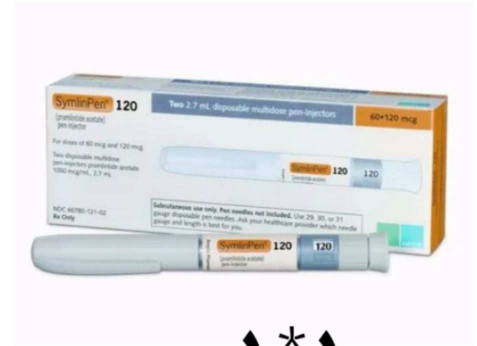

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

5

ناوی زانستی :Pramlintide

بەکاردێت بۆ جۆری یەکەم و دووەمی نەخۆشی شەکرە،لەئەگەری ئەنسۆلین کاریگەری ئەوتۆی نەبو لەهێنانە خوارەوەی ڕێژەی شەکر لەخوێن

١*١

شێوەکانی

دەرزی/0.6mg/ml,
mcg15,

ناوە براندەکانی

_ Symilin

کاریگەری لاوەکی

ئازاری گەدە،هێلنجدان،سە
رسوڕان،کۆخە ،ئازاری،گەروو

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

Canagliflozin: ناوی زانستی

بەکاردێت بۆ چارەسەری نەخۆشی شەکرەی جۆری دووەم،شەکرەی درۆزن کاتێک ڕێخستنەوەی خۆراک و وەرزش کاریگەری ئەو تۆی نەبوە بۆ دابەزاندنی کێش

١*١

شێوەکانی	ناوە براندەکانی	کاریگەری لاوەکی
حەب / mg100,200,300	_ Sulsent _ Prominad _ ENVokana	هێلنج ڕشانەوە،لەرزینی لەش ودەست،بەهۆی رادەی دەربڕین ڕێژەی شەکر.

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

2

canagliflozin : ناوی زانستی

Extra Information

وشیاربە و ئاگەداربە

١*١

هیچ داتایەک لەبەردەست نیە بۆئەوەی بیسەلمێنێ کەوا بۆ دایکی دوگیان کاریگەر دەبێت،باشترە دکتۆری پسپۆڕ دوا بڕیار بدات، باشترە لەکاتی خواردنی ئەم دەرمانە شیری دایک نەدرێت بەمنداڵەکە،ڕەنگەکاریگەری نەرێنی هەبێت بۆ کۆرپەکەی، ئەوەی نەخۆشی گورچیلەی هەیە نابێت ئەم دەرمانە بەکار بهێنێت، بۆشۆفێر کاریگەری هەیە

Pharmacology گروپـــی دەرمانـــزانـــی

3

ناوی زانستی :Miglitol

بەکاردێت بۆ نەخۆشی شەکرەی جۆری دووەم_کاریگەری هەیە لەسەر کەم کردنەوەی ئاستی شەکرلەخوێن

١*١

شێوەکانی

حەب/ Mg25,50,100

ناوە براندەکانی

_ Glyset
_ Misobet
_ Mignar
_ Juckmup

کاریگەری لاوەکی

بای سک،سکچون،ئازاری سک

Pharmacology گروپـــــی دەرمانــــزانـــی

ناوی زانستی : Miglitol

Extra Information

وشیاربە و ئاگەداربە

١*١

بۆ ئافرەتی دوگیان مەترسیەکی ئەوتۆ بەرچاو،نەکەوتوە،دکتۆری پسپۆڕ دوا بڕیار دەدات،باشترە دایکی شیردەر نەخورێت هەرچەندە رەنگە ئەگەرێکی کەم کاریگەری لەسەر هەبێت،ڕەنگە بێیتە هۆی دابەزینی رێژەیەکی باشی شەکر لەخوێن، رەنگەکاریگەری هەبێ لەسەر شۆفێر

5

ناوی زانستی: Tolbutamide

بەکاردێت بۆ چارەسەری شەکرەی جۆری دووەم، نەخۆشی بەرزبونەوەی شەکر لەخوێن،کەم کردنەوەی کێشی لەش

١*١

شێوەکانی

حەب/ mg250,500

دەرزی/ 1g/ml

ناوە براندەکانی

- Tolbucare
- Tolvex
- Mobenol
- orinase

کاریگەری لاوەکی

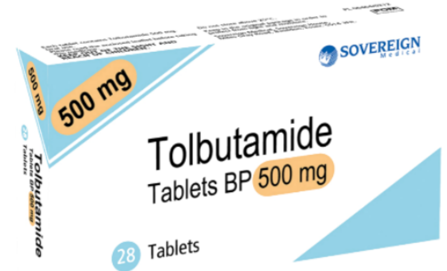
گێژبون،سەرئێشە،ژان
ەسەر،هیلاکی،بێزاری
گەدە،ریخۆڵە،حەساسیەت
،دڵەکزێ،کەمکردنی شەکری
خوێن

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

6

ناوی زانستی : Tolbutamide

Extra Information

وشیاربە و ئاگەداربە

١*١

بۆ ئافرەتی دوگیان مەترسیەکی ئەوتۆ بەرچاو،نەکەوتوە،دکتۆری پسپۆڕ دوا بڕیار دەدات،بڕێکی کەم بەشیردا تێپەر دەبێت باشتر وایە لە کاتی خواردنی ئەم دەرمانە شیر نەدرێت بەمندالّی ساوا،کاریگەری هەیە لەسەر شوفێری باشتر وایە لەکاتی خواردنی شوفێری کەم بکاتەوە

گروپـــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology

1

ئەو جووت مادانەی بەیەکەوە بەکاردێن لەدەرمانی شەکرە

Metformine hydrochloride & Gliclazide

Metformine hydrochloride &Glimepiride

Metformine & Saxagliptin

Metformine hydrochloride & Sitagliptin

Pharmacology گروپــــی دەرمانـــزانـــی

2

ئەو جووت مادانەی بەیەکەوە بەکاردێن
لەدەرمانی شەکرە

Metformine hydrochloride
& Rosiglitazine

Metformine hydrochloride
& Vildagliptin

Metformine hydrochloride
& Glipizide

گروپـــــی دەرمانـــزانـــی Pharmacology